

POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomantky:	Martina Vaníčková
Téma práce:	Manželství v mezinárodním právu soukromém
Rozsah práce	143 618 znaků
Datum odevzdání práce:	21. 11. 2021

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka si pro svou diplomovou práci zvolila téma, které jistě není tématem novým, nicméně stále aktuálním, a to nejen s ohledem na neustále se vyvíjející představy společnosti o manželství, které se odráží zejména ve změnách hmotněprávních norem přijímaných na vnitrostátní úrovni, v jejichž důsledku vznikají v určitých ohledech i zásadní rozdíly mezi právními řády jednotlivých států. V manželstvích s mezinárodním prvkem pak na sebe rozdílné právní úpravy naráží, a kolizní právo tak nabývá na významu.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma vyžaduje znalost mezinárodního práva soukromého v širším kontextu i v úzkém zaměření na zvláštní úpravu manželství a právních poměrů z něj vyplývajících, a to nejen na úrovni vnitrostátních pramenů, ale i na úrovni unijního a mezinárodního práva veřejného. Předpokládá se práce se zahraničními zdroji, ať už jde o cizí právo, judikaturu soudů či odbornou literaturu. Náročnost tématu odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci.

Nabízí se především použití popisné a analytické metody. Převažující metodou, kterou autorka při naplňování stanovených cílů používá a deklaruje ji i při vymezení cílů diplomové práce, je metoda deskriptivní doplněná v jedné z posledních kapitol o prvky komparace. Hlubší analýza diplomové práce bohužel chybí.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna přehledně a systematicky.

V úvodu autorka nejprve stručně uvádí téma manželství s mezinárodním prvkem a následně na str. 6 vymezuje cíle své práce. Hlavním cílem má být popis mezinárodního prvku v manželství a kolizní problematiky, přičemž věcně autorka tento cíl omezuje na tři oblasti otázek a právních poměrů souvisejících s manželstvím – (i) vznik, (ii) osobní a majetkové poměry, včetně vyživovací povinnosti a (iii) zánik manželství. Věcnému zaměření hlavního cíle pak také odpovídá členění a obsah kapitol hlavní části diplomové práce, které navíc autorka doplňuje o úvodní kapitoly, v nichž se nejprve věnuje vymezení pojmu manželství, dále podává přehled relevantních pramenů právní úpravy a konečně obecně vymezuje základní pojmy kolizního práva. Nad rámec hlavního cíle práce pak autorka ještě připojuje stručný komparativní exkurz do italské právní úpravy. V závěru práce autorka přehledně shrnuje závěry a poznatky své práce.

Autorka používá jazyk a styl odpovídající odbornému právníckému pojednání, pravopisné chyby se v textu téměř nevyskytují. Styl je čtivý a srozumitelný.

Citační aparát je v souladu s normou.

4. Vyjádření k práci

Jako vedoucí práce potvrzují, že diplomantka se zpracovanému tématu snažila podrobně věnovat, obsah práce se mnou průběžně konzultovala.

Manželské právo je i v kontextu mezinárodního práva soukromého poměrně rozsáhlým tématem, považují proto za vhodné, že se autorka zaměřila pouze na některé otázky. Zúžení tématu předpokládá, že se autorka bude vybraným otázkám věnovat podrobněji, což se ale bohužel ne vždy podařilo, mnohdy autorka zůstává jen u popisu právních norem bez hlubší analýzy jejich dopadu a bez rešerše soudní praxe. Je to škoda, protože diplomantka jinak prokázala svoji schopnost samostatné práce.

Při práci s cizími zdroji bych autorce obecně vytkla to, že je často cituje bez dalšího ověření, zejména pokud jde o pozdější vývoj v judikatuře či názory jiných autorů.

K jednotlivým částem diplomové práce mám následující připomínky:

Na str. 9 autorka uvádí, že „...*Mezinárodní smlouvy dovolují uzavřít manželství i osobě, která podstoupila změnu pohlaví...*“ a odkazuje přitom na zdroj, z něhož tuto informaci čerpá. Uvítala bych ale spíše odkaz na konkrétní mezinárodní smlouvy. To by měla autorka doplnit při obhajobě.

Na str. 26 autorka uvádí k hraničnímu určovateli obvyklého pobytu, že „...*Pojem obvyklého pobytu dospělé osoby nebyl pro účely mezinárodního práva soukromého dosud nikdy předmětem výkladu SFEU.*“ S tím nesouhlasím – viz rozsudky SDEU C-80/19 pro dědické právo a přímo pro manželské právo rozsudek C-289/20 z 25. 11. 2021, který byl však vydán až po odevzdání diplomové práce, nicméně stanovisko generálního advokáta bylo k dispozici již od července 2021.

V kapitole 4.1 autorka popisuje stav tzv. kulhajícího manželství. Je škoda, že autorčině pozornosti unikl článek prof. Pauknerové na toto téma (PAUKNEROVÁ, M. Případ italsko-českého kulhajícího manželství: řešení nabízí evropské právo. *Právní rozhledy*. 2007, č. 16, s. 597).

Na str. 56 v kapitole o smluvním majetkovém režimu manželů autorka uvádí, že *Formální platnost manželství uzavřených před účinností nařízení se bude posuzovat dle vnitrostátních pravidel*. Autorka se tu zřejmě chtěla vyjádřit k formální platnosti dohod o majetkovém režimu spíše než manželství.

V kapitole o italské právní úpravě postrádám zásadní informaci o tom, že Itálie je vázána nařízením Řím III, a že tedy italské orgány použijí kolizní normy pro rozvod a rozluku stanovené tímto nařízením přednostně před kolizními normami stanovenými vnitrostátním předpisem.

Na str. 68 autorka poměrně neobratně formuluje závěr, že „...*Mezinárodní prvek uzavření manželství spočívá nejenom v odlišné státní příslušnosti snoubenců, ale také v možnosti uzavřít*

manželský svazek v zahraničí. Řada právních řádů jednotlivých států tak umožňuje cizím státním příslušníkům uzavřít sňatek na svém území před zastupitelským úřadem...“ Mezinárodní prvek v tomto smyslu přece nezakládají jen konzulárními sňatky, cizinci mohou uzavírat manželství i před vnitrostátními orgány států (např. v ČR před matričními úřady).

Na str. 69 u závěrů ke kolizní úpravě manželských majetkových režimů postrádám zásadní informaci, že ČR v tomto případě je, na rozdíl od kolizní úpravy zániku manželství, vázána unijním nařízením přijatým v režimu posílené spolupráce.

Pro závěr na str. 69 o tom, že „...zejména v případě rozporu mezi kontinentální a islámskou právní kulturou je taková unifikace těžko představitelná...“ postrádám předchozí hlubší analýzu, ať už rozdílů mezi zmiňovanými právními kulturami v oblasti manželského práva či např. aplikace výhrady veřejného pořádku kontinentálních soudů ve vztahu k účinkům práva států islámské tradice.

I přes výše uvedené výhrady a připomínky se domnívám, že se diplomantce podařilo z převážné většiny naplnit vytyčené cíle a prokázat schopnost samostatné práce.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle vymezen v úvodu práce byly převážně naplněny a v závěru práce přehledně shrnuty.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autorka prokázala schopnost samostatné práce, když na základě práce s relevantními právními prameny přehledně popsala kolizní normy v oblasti vybraných otázek manželského práva, byť mnohdy zůstala pouze na povrchu bez hlubší analýzy dopadů právní úpravy. Vycházela-li autorka z cizích zdrojů, řádně je citovala. Diplomová práce prošla kontrolou na plagiáty.
Logická stavba práce	Struktura práce je přehledná a logická.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka pracuje s omezeným okruhem zdrojů, které vždy náležitě cituje a přehledně shrnuje v seznamu připojeném v závěru práce. Postrádám širší zapojení zahraniční odborné literatury a judikatury.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	V diplomové práci převládá metoda popisná a pouze v jedné z kapitol (o italské právní úpravě) lze nalézt prvky komparace.

	Postrádám hlubší analýzu dopadů popsané právní úpravy.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je standardní, odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci.
Jazyková a stylistická úroveň	Autorka používá čtivý jazyk a styl odpovídající odbornému právníckému pojednání, pravopisné chyby se v textu téměř nevyskytují.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	<p>Doporučuji práci k obhajobě.</p> <p>Při obhajobě by se diplomantka měla vyjádřit k připomínkám a otázkám uvedeným v části čtvrté tohoto posudku.</p> <p>V kapitole 3.4 diplomantka stručně pojednává o výhradě veřejného pořádku. V souvislosti s účinky manželství uzavřeného v cizině by v rámci obhajoby mohla autorka nastítnit, jak byla doposud výhrada veřejného pořádku aplikována českými soudy při uznávání manželství uzavřeného v cizině (zejména Nejvyšším správním soudem) a jak se k této otázce staví ESLP a SDEU.</p>
Navržený klasifikační stupeň	V případě úspěšné obhajoby diplomové práce navrhuji klasifikační stupeň velmi dobře .

V Praze dne 31. prosince 2021

JUDr. Marta Zavadilová, Ph.D.
vedoucí diplomové práce